

Barneveld, 30 maart 2020

Het Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij (PEV)¹ is opgericht in 2017 en voert praktijktesten uit in praktijkstallen met perspectievolle, innovatieve, fijnstof reducerende technieken. Belangrijke aspecten van de geselecteerde technieken zijn: haalbaar en betaalbaar, toepasbaar in nieuwe en bestaande stallen en bijdragen aan het verbeteren van het binnenklimaat. Het PEV is onderdeel van het Poultry Expertise Centre (PEC). In deze nieuwsbrief leest u de laatste stand van zaken met de betrekking tot de pilots van de tien technieken die in 2017 zijn geselecteerd en andere relevante ontwikkelingen rondom het thema emissiereductie. Voor meer informatie over de achtergrond en de uitvoering van de pilots: zie www.praktijkcentrumemissiereductie.nl

1) Drie door PEV geteste technieken opgenomen op de landelijke lijst

Op vrijdag 13 maart 2020 zijn door de landelijke overheid drie fijnstof reducerende technieken voor de pluimveehouderij, die getest zijn door het PEV, gepubliceerd. Met de publicatie zijn de technieken, met het vastgestelde reductie percentage, opgenomen op de al bestaande landelijke lijst voor fijnstof reducerende technieken. Om aan wet- en regelgeving te voldoen kunnen pluimveehouders, bij een aanvraag voor een vergunning vanwege nieuwbouw of aanpassing van hun bedrijf, dus voortaan kiezen uit een bredere lijst.

De drie door PEV geteste innovaties zijn ionisatie technieken van de volgende bedrijven: FreshlightAgri, Serutech Agri en StaticAir (zie foto's op pagina 4). Deze technieken zijn, op basis van door Wageningen Livestock Research (WLR) uitgevoerde metingen, opgenomen op de landelijke lijst met respectievelijk 31 %, 52 % en 16 % fijnstofreductie. De techniek van FreshlightAgri is toepasbaar in alle pluimveesectoren behalve bij eenden, de andere twee technieken zijn geregistreerd voor de toepassing in vleeskuikenstallen. Meer details en de beschrijvingen van de systemen zijn te vinden op: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/stalsystemen>. Hier vindt u ook een rekenmodel om de fijnstofreductie te berekenen als u een combinatie van technieken toepast. Het berekende percentage is de fijnstofreductie in de stal met de gekozen technieken, in vergelijking met een traditionele stal zonder reducerende technieken.

De onderliggende meetrapporten zijn online beschikbaar op de website van Wageningen UR:

- PMX Agri van StaticAir; <https://doi.org/10.18174/517862>
- DUSTion van Serutech Agri; <https://doi.org/10.18174/518134>
- HDT ionisatielampen van Freshlight Agri; <https://doi.org/10.18174/518047>

Bij ionisatie worden stofdeeltjes in de stallucht statisch geladen, waardoor ze gaan samenklonteren en neerslaan of zich hechten aan gearde oppervlakten. Hierdoor is er sprake van minder uitstoot naar de omgeving en wordt het binnenklimaat verbeterd, dat is gezonder voor de dieren in de stal en de verzorgers. Bovendien voldoen de drie technieken aan de andere criteria, gesteld bij het begin van het project: haalbaar, betaalbaar en praktisch toepasbaar bij zowel nieuwbouw als bestaande stallen.

2) Voortgang pilots

Het PEV heeft afgelopen twee jaar in totaal acht verschillende technieken getest in de praktijk. Mogelijk worden er binnenkort nog twee meetrappen van bemeten technieken voor beoordeling aangeboden aan de Technische Adviseurs Pool (TAP), onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemers (RVO). Naar verwachting leidt dat in juni 2020 tot een verdere verbreding van beschikbare, toegelaten fijnstof reducerende technieken voor de pluimveehouderij.

Het totaal overzicht van de pilots (zie pagina 5 voor een overzicht van de technieken) is als volgt:

a) maart 2020: drie technieken opgenomen op de landelijke lijst: FreshlightAgri, Serutech Agri en StaticAir.

b) naar verwachting worden er in juni 2020 nog twee door PEV geteste technieken gepubliceerd: Aspra's (interne circulatie met ionisatie) van Smits Agro en absoluutfilters van INNO⁺ /Plettenburg. Beide technieken zijn bemeten in de KIPSTER stal te Venray.

c) de ionisatie techniek van JPE/Boon/Gasolec is recentelijk aangepast. Er vinden binnenkort twee indicatieve metingen plaats in een legstal. Bij een perspectiefvol resultaat zal gezocht worden naar financiële middelen om vervolgmetingen te kunnen uitvoeren.

d) de meetresultaten van de VEKO techniek (droogfiltering in combinatie met recirculatie) geven geen aanleiding een meetrapport bij de TAP aan te bieden. De extra ingebouwde recirculatie levert geen wezenlijke bijdrage aan fijnstofreductie, de eerdere registratie van de VEKO droogfiltering blijft daarmee onveranderd.

e) de meetresultaten van de Granovi techniek (warmtewisselaar met absoluutfilters en interne circulatie) worden niet aangeboden aan de TAP. Er komt wel een rapport beschikbaar. De techniek voldoet zonder de interne circulatie al aan de beschrijvingen van de in de regelgeving opgenomen warmtewisselaars met reducties van 13, 31, 37 en 50%.

f) de twee afgesproken vooronderzoeken zijn uitgevoerd, dit leidt voor beide technieken tot de conclusie dat vervolgonderzoek (het uitvoeren van een pilot op een praktijkbedrijf) wenselijk en perspectiefvol is. Hiervoor is aanvullende financiering aangevraagd en verleend. Deze 2 pilots worden in 2020 gestart, beide in een legstal. Het gaat om Animal Live Plus Poultry (sprayen van micro-organismen) en Aquamar (UV-lamp met ionisatie). Afhankelijk van het verloop van de metingen zijn de resultaten begin 2021 beschikbaar.

3) Stimuleringsregeling

Binnen het "Regeer- en Hoofdlijnenakkoord" en het "Klimaatakkoord" komen subsidiemodules voor brongerichte verduurzaming van stal- en managementmaatregelen beschikbaar. Voor de pluimveehouderij komt een subsidieregeling om pluimveehouders te stimuleren te investeren in fijnstof reducerende technieken. Naar verwachting gaat deze regeling in juni 2020 open, de regeling is nog niet gepubliceerd, nadere details (zoals hoogte van de subsidie en voorwaarden) volgen nog.

4) Schone Lucht Akkoord

In januari van dit jaar heeft ook Regio Foodvalley het Schone Lucht Akkoord (SLA)²⁾ ondertekend, samen met ruim 40 andere overheidspartijen in het land. Het doel van het SLA, schone lucht voor iedereen, sluit immers aan bij onze regionale aanpak op basis van het Manifest Gezonde Leef-omgeving Veehouderij.

De ambitie van het SLA is de uitstoot van voor gezondheid relevante stoffen verder te beperken, om zo in 2030 minimaal 50 procent gezondheidswinst ten opzichte van 2016 te behalen. Het gaat hierbij

om gezondheidseffecten ten gevolge van blootstelling aan de uitstoot van Nederlandse bronnen. In het SLA is voor verschillende thema's (o.a. landbouw, mobiliteit, werktuigen, huishoudens, industrie, participatie) een groot aantal maatregelen en pilots opgenomen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Daarmee wordt landelijk door veel meer partijen samen gewerkt aan verdergaande verbetering van de luchtkwaliteit op alle bronnen.

Passend bij de Regio Foodvalley en als vervolg op de Manifestaanpak zal de regio actief deelnemen aan de pilot Landbouw. De precieze invulling van de pilot zal met de Manifestpartners worden vormgegeven en de uitvoering zal in de jaren 2020- 2023 plaatsvinden.

Verwachte onderdelen van de pilot zijn:

- beter benutten bestaande emissie reducerende technieken en kennisdeling
- 'regel'- ruimte om te experimenteren met 'emissie-APK' en innovatieve stalconcepten
- ontwikkelen bouwstenen t.b.v. de omgevingswet.

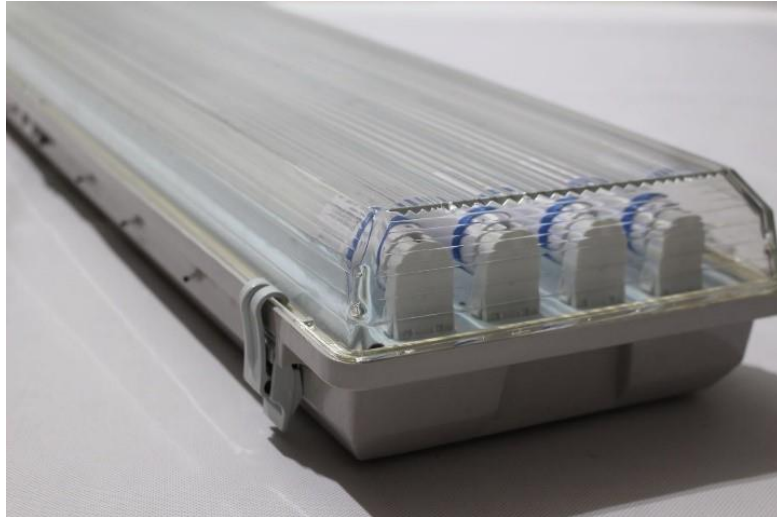
Daarnaast is de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord een stimulans om te verkennen op welke wijze de regio ook bij andere bronnen kan inzetten op verdergaande emissiereductie. Landbouw is immers niet de enige bron, dus met een breder uitvoeringsprogramma op Schone Lucht kan de regio mede invulling geven aan de ambitie voor een gezonde lucht voor iedereen.

¹⁾ **Achtergrond PEV**

De aanleiding voor het uitvoeren van de praktijktesten was het Manifest Gezonde Leefomgeving Veehouderij, dat in december 2016 werd vastgesteld. Daarmee hebben de gemeenten in de regio Foodvalley, de provincie Gelderland, Wageningen Livestock Research (WLR) en sectororganisaties met elkaar afspraken gemaakt over de te volgen route om de fijnstof bijdrage van de veehouderij te verminderen met oog voor en behoud van een duurzame veehouderijsector in de regio. Onder leiding van het in 2017 opgerichte Praktijkcentrum Emissiereductie Veehouderij, onderdeel van het Poultry Expertise Centre (PEC), is het praktijkspoor in het Manifest uitgevoerd: het versneld testen van nieuwe fijnstof reducerende technieken in stallen bij pluimveehouders. De metingen zijn uitgevoerd door WLR, samen met studenten van de Aeres onderwijsgroep. De manifestpartners zijn: de gemeenten Barneveld, Ede, Scherpenzeel en Renswoude, provincie Gelderland, WUR, PEC, NVP, LTO Gelderse Vallei, Regio FoodValley, NVV regio midden, NMV en AJK.

²⁾ Zie www.schoneluchtakkoord.nl

Foto's van de eerste drie erkende technieken:

HDT units van FreshlightAgri

Foto: FreshlightAgri

DUSTion van Serutech Agri

Foto: Serutech Agri

PMX Agri units van StaticAir

Foto: StaticAir

TABEL: Overzicht van geselecteerde bedrijven/innovaties voor deelname aan pilots vanuit PEV.
Bedrijfsnamen op alfabetische volgorde.

1. Animal Live Plus Poultry ¹⁾	Sproeien van micro-organismen
2. Aquamar ¹⁾	UV-ionisatie techniek
3. FreshlightAgri	Negatieve ionisatie, evt. in combinatie met verlichting
4. Granovi	Warmtewisselaar met fijnstoffilter, in combinatie met recirculatie
5. Inno ⁺ / Big Dutchman ²⁾	Droge stoffiltering, combinatie met recirculatie mogelijk
6. JPE, Scan-Air, Gasolec	Negatieve ionisatie
7. Optiklep / Serutech	Negatieve ionisatie (generator/prikkeldraad)
8. Smits Agro / VFA ²⁾	Elektrostatische precipitatie, met interne recirculatie
9. Statiq Air	Positieve ionisatie
10. Veko ventilatie	Aangepaste droogfiltering, met interne recirculatie
¹⁾ voor deze twee technieken is eerst een vooronderzoek uitgevoerd	
²⁾ bemeaten in de KIPSTER stal te Venray	